Ч. 90 (13.635). Львів, пятниця 6. квітня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.822. — Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і канад. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 130 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нечувана заборона: не вільно співати „Заповіту“!

До низки фактів, які ми навели недавно про відношення місцевих галицьких адміністраційних і поліційних чинників супроти „Кобзаря“ й української культу Шевченка, долаємо нову квітку: Старостово в Тернополі заборонило на Шевченківськім концерті, що його уладжував І. ц. м. кружок „Рідної Школи“ в Настасові співати „Заповіт“ та деклямувати „Сон“ і „Гайдамаки“. До речі: те саме старостово систематично гереслює цілі — найневинніші патріотичні — промови, що мають бути виголошені на Шевченківських концертах (напр. у Смиківцях, Товстолузі і ін.), допускаючи лише дані про життя Шевченка!

Наш тернопільський кореспондент повідомляючи про ці факти, звертає одночасно увагу, що недавно громадяни Тернопільщини мали нагоду чути у радіо відчит проф. Романа Смаль-Стоцького з Варшави, що Український Науковий Інститут „користуючись доброзичливістю польських чинників“ приступає до збірного видання 16-ти томового „Кобзаря“, всіх творів Шевченка і всіх визначніших студій про поета. Як це розуміти?

Може би вища влада поінформувала підлеглу їй адміністрацію в усіх воєвідствах з українським населенням, що те, що є добре у Варшаві, є теж добре у Тернополі. І може би повчила відповідним обіжником усі старостова, щоби їх урядовці не бавились у цензорів „Кобзаря“ та не підбирали деклямацій і віршів Шевченка під свій особистий смак.

Як воличське село святкує роковини Шевченка.

Нам пишуть: В с. Журавичах, силенської волости, як і взагалі на Луччині, нема теєр ніякої української культурно-освітньої організації крім кооператива. Свідоміші люди села (особливо молодь) захотіли влаштувати свято Шевченка. Знаючи з власного досвіду різні перешкоди при одержуванні дозволів на такі свята і щоби не вмішувати цього до кооперативи, відсвяткували день 10. 3. в скромний, але оригінальний спосіб. У кількох хатах села, де збирається звичайно молодь, відчитали свідоміші громадяни реферат про життя, творчість і значіння Шевченка для нашого народу. Після того співали „Заповіт“, нац. гимн „Ще не вмерла“ й інші патріотичні пісні. По всіх хатах, де читали про Шевченка, були його портрети гарно прибрані на той день національними прапорцями. У всіх свідомих старших і молодих громадян села був помітний святочний і піднесений настрій. — Свідомим журавичанам честь і слава!

Великий політичний процес у Кремянці.

7-го травня розпочинається в Кремянці перед виїздною сесією Рівенського Окружного Суду великий політичний процес проти 63 осіб, які займалися комуністичною агітацією на Волині і належали до КПЗУ. Серед обвинувачених є українці, поляки і жиди, котрі майже всі перебувають вже коло 2-х років у кремянецькій вязниці.

Пожежа в державних лісах.

БОРИСЛАВ, 4. 4. ПАТ. Вчора в год. 2-ій пополудні вибухла пожежа державних лісів у тустановецькім районі біля Орового. Пожежа охопила на борві 10 гектарів ліса і знищила молодий ліс та зруб. Шкоди великі. Рятункову акцію продовжується. Причина пожежі — мабуть необережність з вогнем.

—o—

Землетрус у південно-східній Европі.

Землетрус, який відчули минулого тижня у Сх. Галичині, захопив цілу Україну, Румунію зі Семигородом, Мадярщину та Югославію. Осередок землетрусу був у Румунії, а саме в Карпатах, віддалений від Києва на 300 до 350 км. Землетрус був великий. Для мірення сили землетрусів є скаля Россі-Фореля, що має 10 ступнів. Числом 1 зачинаються найслабші потрясення та зростають щодо сили до 10. Означений числом 10 землетрус рівняється цілковитій катастрофі. Останній землетрус у Румунії сейсмографічні прилади означили числом 7. Значить, ще трохи більше сили, а ціла Румунія була би знищена. Але й цей землетрус наробив у Румунії великої шкоди. З усіх міст пишуть про звалища будинків і ранених. Громада Копанка тираспільського повіту повідомляє, що наслідком землетрусу води Дністра змінили своє русло. Ріка пливе тепер по совітській землі.

З Роману повідомляють, що біля стації Бачешть посунулася гора на просторі 20 тисяч квадр. кільометрів. Повітова дорога, що йде крізь цей простір, знищена впродовж кільометра. Пересунення землі запримічено теж недалеко стації Коргана. В тих місцевостях позападалася земля зі всім, що на ній було. Повстали западини там, де були горби. Де були долі, там повстають горби. Кажуть, що посередньо причинилася до того нафта, яка находиться під землею вздовж румунського Підкарпаття. Наслідком землетрусу нафтові басейни пересунулися в інше місце, а порожні місця запалися.

Неспокійний Великдень в Еспанії.

Великодні свята пройшли в Еспанії, особливо по більших містах, дуже бурливо. В Барселоні страйкарі заповнили водопроводові рури таном, щоби довести до загальної експльозії в місті. Однак помічний технічний персонал не допустив до більшої катастрофи. Всежтаки два дні було місто без води, а почасти без ґазу. Вечором вибухли заворушення і напади, причому сторожа одного банку вбито. Багато осіб є ранених.

В Мадриді триває дальше страйк металівців. Привернення кари смерти в Еспанії дало притоку до манифестаційних протестів скрайної лівиці, наслідком чого багато осіб потурбовано. В Ґренаді девятьох анархістичних провідників утікло з вязниці крізь підкоп. На провінції підпалено кілька церков.

—o—

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego: Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie S. O. W. Medyński jako przewodniczący, S. O. M. Młynarski i Dr. J. Locker jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 77 czasopisma Diło z daty Lwów, dnia 24/3 1934 do Sygn. VI. 1 Pr. 146/34 na posiedzeniu niejawnem w dniu 28 marca 1934 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 24/3 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma Diło Nr. 77 z daty Lwów, dnia 24/3 1934, zawartego w artykule p. t.: 1). „Rewizji i aresztuwaniu“ [illegible] w całości z tytułem — znamiona występku z art. [illegible] zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać [illegible] zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu podanie kłamliwych wiadomości o dokonaniu aktów sabotażu oraz w związku z tem dokonanych aresztowaniach, zaniepokoić bezpieczeństwo publiczne. Według § § 487, 489 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący W. Medyński w. r. Protokulant J. Baliński w. r. Za zgodność Jasewicz st. sekretarz.

Маленький австрійський вулькан.

Львів, 4. квітня 1934.

Казати про Австрію, як про середне-европейський вулькан — річ надто смішна і — по правді — перецінювала би значіння тієї мікроскопійної держави. Ризиковно навіть порівнювати її до передвоєнної Сербії, бо мабуть мало є таких, що повірилиб у можливість вибуху світової війни за — Австрію. Австрія не лише не є центральним пунктом спірних міжнародніх проблем, але й не лішавить партнерів, які стоять найближче до того центрального пункту. Іншими словами: Коли центр будучих великих міжнародніх конфліктів лежить над Тихим Океаном (а щодо цього, то нема найменшого сумніву), то нічого роздувати проблему наддунайських держав до розмірів, яких вона — не має.

А проте Австрія, це всетаки один із численних болючих пунктів, одна з льокальних европейських ран, одна з тих болячок, без вилікування, якої годі братися за лікування ран таких великих, як напр. зудар господарсько суспільних систем, зудар державних ідеольоґій, — як рана европейського Сходу. І тому Австрія надалі приковує до себе увагу: бо кривава розправа з австрійським франкофільським соціялізмом і римський пакт, як формальне оформлення італійського протекторату над Австрією і Мадярщиною, австрійської проблеми далеко ще не „зліквідували“.

Передусім, після усунення з політ. овиду соціял-демократів, почалися відразу перегони до влади поміж ріжними групами побідників, почалося суперництво, інтриги і — взаємна гризня. Величезний зріст впливів Гаймвери почав мати ті наслідки, що поодинокі гаймверівські достойники почали вмішуватися до місцевої адміністрації, що доводить до конфліктів поміж урядовими чинниками канцлера Дольфуса і „півурядовими“ кн. Штаремберга, який хоче бути „надурядом“. Виринають теж конфлікти між Гаймверою та новою військовою формацією, т. зв. „Штурмшарен“, покликаною до життя міністром судівництва Шушніґом, а на ділі Дольфусом. Багато клопоту роблять теж персональні амбіції: на якому напр. становищі примістити гол. команданта Гаймвери кн. Штаремберга, коли віцеканцлером є вже майор Фей, який став мало не диктатором в переломових днях?! Почалося теж небезпечне суперництво поміж регулярною армією (яка має бути збільшена) та Гаймверою. Немилу для уряду сензацію викликали теж ревеляції, що проурядовий „Ляндбунд“ по-тихеньки збірав зброю по прикладі соціялістичного „Шуцбунду“ та — тайком помагав гітлерівцям! Ліквідація Ляндбунду скріпила вправді диктаторський принцип влади Дольфуса, а проте ще дужче звузила його громадську плятформу.

З другого боку невиясненими ще є взаємини поміж національ-соціялістами і Дольфусом. Відоме „ультіматум“ посла Габіхта повисло у воздусі — а між часі почались поважні перего-

вори, в кулісах яких найшлась і офіціяльна німецька державна дипльоматія, і з Берліна наказано австрійським нац.-соц. сидіти тихо. Римський пакт уже підписаний, але розмови на тему „модусу вівенді“ поміж Німеччиною і Австрією не припинилися. Нема теж сумніву, що сам римський пакт був німецькою програною, постільки діймаючою, що Берлін не має інтересу воювати через Австрію — з Італією.

В наслідку — в Австрії слабший нині національ-соціялістичний рух, зате сильніший — легітимістичний. Цікаво, що напр. на недавньому великому вічу австр. монархістів деклярувало свою прихильність і обіцяло підтримку — пять тисяч робітників, які отверто заявили, що рішили підтримувати претенсії архикнязя Оттона, бо національ-соціялісти перестали воювати з Дольфусом, а з „патріотичним фронтом“ Дольфуса робітникам не по дорозі!...

Як бачимо — то в австрійському кітлі вариться дальше. Маленький той котел, не грозить він катастрофою світові, але випари з того кітла можуть ще нераз притьмарити середне-европейський овид.

Не словами — а ділами!

Не словами, а ділами заговорили ті, що стоять на перших рідношкільних позиціях.

Голова „Рідної Школи“ проф. Іван Галущинський подав до прилюдного відома, що всі учителі львівських народніх шкіл Р. Ш. і всі службовики канцелярії Головної Управи Р. Ш. на свому зібранні дня 28. березня 1934 р. зреклися своєї одномісячної платні в користь „Рідної Школи“ і тим самим відтяжили буджет Головної Управи Р. Ш. на суму більше ніж 11.000 (одинацять тисяч) зол.! Це зробили ті, що як відомо, самі живуть у дуже важких матеріяльних обставинах, своїх мізерних платень не дістають на час, що обтяжені довгами, що не мають чим забезпечити своєї найближчої рідні... Зробили це для великої справи: для зрівноваження буджету „Рідної Школи“, який для самої Гол. Управи Р. Ш. виносить поверх 300.000 зол., для забезпечення матеріяльних основ Товариства і його численних установ. Зробили на те, щоби „Рідній Школі“ дати змогу не тільки вдержати в цілости всі дотеперішні піввікові надбання, але й поширити діяльність відповідно до збільшених потреб серед нових умовин сучасного важкого лихоліття.

Всі ми гаразд розуміємо, чим є „Рідна Школа“ для української нації. В основу життя-буття й кращого розвою народу мусимо поставити доцільне виховання його поколінь і для цього потрібні школи й виховні установи. Як під тим оглядом стоїть справа — найкраще зілюструє кілька сухих цифр, взятих з офіціяльної шкільної статистики.

В 1911—12 шк. році було на області львівської шкільної округи (воєвідства: львівське, станиславівське і тернопільське) 2.420 українських і 1590 польських шкіл. Після світової та української визвольної війни Польща перебрала 3662 українських шкіл на всіх українських землях. Ще 1. грудня 1923 р. офіціяльна польська статистика начислювала 3.027 українських народніх шкіл. А нині? До 1930-31 шк. року число українських народніх шкіл на всіх українських землях стопилося до 123 (сто двацять три!), а решта шкіл — польські й утраквістичні, що на одно виходить. Тільки 3.5 прц. українських дітей користає з українського викладу, а в тому самому часі польські діти в 99.5 прц. користають з польського викладу! Ні одної української державної промислової, рільної, торговельної і взагалі фахової доповняючої школи! При переустрою 5 українських гімназій, які остали з Австрії — українці стратять 60 прц. кляс.

Так само і під релігійним оглядом — справа доцільного виховання й навчання є першорядної ваги. Ще у свіжій памяті справа польських молитов, до яких силували українську дітвору і здецидоване, рішуче становище „Рідної Школи“ в обороні прав української молитви. Фактом є, що тільки національно свідомі одиниці твердо й непохитно держаться також своєї церкви, а національно несвідомі дуже легко зміняють обряд і покидають церкву й націю.

Наша найвища церковна єрархія — Митрополичий Ординаріят дав „Рідній Школі“ повичку 10.000 зол. і княжий дар 10.000 зол., разом 20.000 зол., чим найкраще зазначив велику вагу „Рідної Школи“ і дав прекрасний, гідний наслідування приклад для всього українського духовенства, всіх церков і церковних організацій для всіх українських організацій і цілого народу.

Ревізійний Союз Українських Кооператив, як провідна організація нашої цілої кооперації, хоча самий не веде ніякого доходового підприємства й удержується тільки з вкладок інших кооперативних установ — поспішив разом зі своїми службовиками з позичкою 82 одиниць по 25 зол. на загальну суму 2.050 зол., чим дав гарний приклад всім своїм кооперативам і зокрема більшим фінансовим й економічним установам і підприємствам у Львові і в краю.

А останній дар „Рідній Школі“ її вчителів і службовиків Централі — це вже безпосередній апель до державних учителів, до приватних службовиків, до всеї нашої інтелігенції і взагалі до всіх, що мають якінебудь доходи. Бож „Рідна Школа“ — це загально-народня установа, дорога й необхідна для цілого українського народу й кожної одиниці з окрема.

Акція нашого громадянства мусить іти тепер у двох напрямах: Передовсім кожна українська установа і кожна фізична особа повинна окремо чи разом з іншими підписати і сплатити позичку „Рідній Школі“ відповідно до своєї фінансової сили. Це йде на покриття довгів і на дальшу рідношкільну розбудову.

Одначе гроша треба й на біжучі рідношкільні видатки, на удержання істнуючих уже шкіл і установ „Рідної Школи“. Для цього мусимо з нагоди Воскресення Христового зложити всі гроші на писанку „Рідній Школі“. Це ударний клич найближчих днів. Щоби писанка „Рідній Школі“ була видатна — мусить бути масова, повальна. Це одно. А друге: не роздрібнюймо писанки на ніякі інші, хочаб дуже важні місцеві чи загальні цілі, а всю збірку з нагоди „писанки“, всі доходи з театральних вистав та інших імпрез у тому часі пересилаймо тільки й виключно для „Рідної Школи“.

Поспішні транспорти зброї до Франції.

ПАРИЖ, 4. 4. ПАТ. „Ле Жур“ повідомляє, що останніми днями перепачковано з Бельгії до Франції велитенські транспорти зброї, зложені з кількадесятох тисяч крісів. Влада викрила ці кріси на перифеміях Парижа. Підчас ревізії в Сен-Овен в хаті альжирійця Сейля, секретаря анархістичної організації, викрили теж великі запаси зброї і важливі документи. „Ле Жур“ впевняє, що Сейле арештували саме з приводу перепачковання зброї з Бельгії.

ВЗАЇМНІ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

ПАРИЖ, 4. 4. ПАТ. Справу таємних зброєнь обговорює майже вся преса. Ліва преса закидає правим організаціям, що вони підготовлюються до революції і навпаки, права преса закидає лівиці озброєння їхніх формацій. Комуністична „Юманіте“ згадує про 1.500 револьверів, які надіслано з Еспанії, а знову „Ле Жур“ впевняє про посилку 14.000 крісів з Бельгії.

—o—

Фей проти націонал-соціялістів.

ВІДЕНЬ, 4. 4. ПАТ. Віцеканцлер Фей підчас Великодніх свят виголосив декілька промов у Передарулянії, запевняючи, що Австрія морально побідила націонал-соціялістів. Населення Австрії доволі сильне, аби оборонити батьківщину перед зовнішніми нападами. Майбутність німецького народу вирішиться мабуть у Відні. Обєднання з Німеччиною було би смертю Австрії. Методи націонал-соціялістів є нечесні і перфідні. Австрія прийме мир, якщо її незалежність буде не нарушена. Підчас промови Фея в Ляйтенав вибухла недалеко льокалю, де відбувалось віче, паперова петарда, яку підложили націонал-соціялісти. Вибух не спричинив ніяких шкід.

Довкола афери Ставіського.

ПАРИЖ, 4. 4. ПАТ. „Парі-Міді“ повідомляє, що Ставіський з Крігером був провідником міжнародньої банди, яка пачкувала наркотики. Ця банда користувалась велитенськими фондами, а осідок їхніх операцій приміщувався в одним з великих гаражів у центрі Парижа.

ДОКУМЕНТИ ПРЕНСА.

ПАРИЖ, 4. 4. ПАТ. „Парі-Соар“ поміщує інтерв'ю деп. Сабіяні, заступника шефа Марсею, який заповідає, що з приводу арештування злогадних убивників Пренса, оголосить документ, який вповні скомпромітує комісаря Боні та викаже невинність Вантюра, якого арештовано лишень з політичних мотивів. „Парі Міді“ подає поголоску з Марсей, що документ, який був у Карбоні і якого саме тому арештовано, є лишень світлиною, з документів викрадених з течки Пренса. Приятелі Вантюра не подають ніяких подробиць, в який саме спосіб Карбон роздобув цей документ і де його тепер скрито.

ПАРИЖ, 4. 4. ПАТ. Інспектор Боні перебуває на Рівієрі в Сен Рафаель, де призбирує інформації про барона де Люсака і його окруження.

Підсилена рятункова акція „Челюскіна“.

МОСКВА, 4. 4. ПАТ. Летунська рятункова акція залоги „Челюскіна“ натрапляє на нові трудноші. Летуни Фаріш і Горєлов вилетіли з Олуторська до Анадіру, але завернули з дороги з причини непогоди. Летуни Голишев, Водоп'янов і Доронін не могли вилетіти з Каменскаво з відкіля вже недалеко до рога Ванкувер. З літаки з групи летуна Каманіна, які загинули між Анадіром і рогом Ванкувер не віднайдено. Метелиця припинила рятункову акцію. Летун Бабушкін прилетів з табору залоги „Челюскіна“ до Ванкувер та сказав, що залога матиме ще поживи на два місяці. Летун Слєпньов прилетів з Аляски на ріг Велен, а звідтіля полетить до Ванкувер.

Інститут національної культури чи твердиня обскурантизму?

Історія „Народнього Дому" у Львові та його нинішній жалісний стан.

За „Бунтом Млодих" ч. 5. з 19. III. 1934.

V. СПРАВА ЗДОРОВОГО РОЗУМУ.

Існує версія, що коли інтерпелювали раз б. львівського воєводу, п. Пйотра Дунін-Бурковського, чому не хоче приймати москвофільських лідерів, п. Борковський відповів: „Можу послугуватись політично кожним, але коли приймаю когось на розмову, мушу мати певність, що не витягне мені з кишені годинник". Не знаю, чи та версія правдива, але серед українців, які чули про неї, вона викликала признання для орієнтаційного змислу і почуття політичного реалізму п. Борковського: бо справді важко за кращу характеристику політичного групу, якого єдиною „політичною доктриною" і єдиною метою є — як кажуть українці — „хапати" — по польськи „вижерка", — ловити й обрізувати усе, що і де тільки вдасться...

Тепер цей стан зріс до розмірів такої скандалістики, що самі чесніші москвофіли (старорусини) разом уже лучаться з цілим українським народом у зусиллях — рятувати просто фізичну екзистенцію установи, рятувати решітки з-під ліцитаційного молотка, куди штовхнула Народний Дім цілком неосудна господарка. Ті зусилля змагають до того, щоби переконати польські урядові чинники, що нема тут ніякої української „інтриги", що не грає тут ролі ніякий підступ і не мають тут значіння ніякі правні викрутаси, що це врешті в інтересі й самого уряду, що вкінці це не є справою ніякої „високої політики" ані взагалі політики — але тільки і єдино справою здорового розуму, щоби заперестати підтримування мамутів і легковаження злочину розтрати маєтку, що повстав із масових пожертв народу: того народу, який **без огляду на свою давню й нинішню назву** без огляду на те, чи хтось зове його українцями чи русинами чи якоюнебудь іншою назвою, **був і є, жив від непамятних часів і живе** на території, яка нині належить до польської держави.

VI. ІСТОРІЯ КОМІСАРЩИНИ В „НАРОДНЬОМУ ДОМІ".

Який взагалі сенс втримувати комісаричне правління в Народньому Домі і зокрема доручати те правління одиницям зпосеред політичного москвофільського табору, ворожого змаганням більшости населення краю і його національній культурі? Я завдавав це питання чимало полякам, питав про це чимало щиро прихильників і членів нинішнього володіючого в Польщі табору і справді хотів зглибити той ґавзд, підходючи до нього вже не з українського становища, і без усяких чуттєвих упереджень, а хочби лише з погляду польських державних інтересів. Є лише одна льоґічна відповідь: робиться це у виконуванні тактичної програми супроти українців, підтримуванням когонебудь, коби тільки ворожого супроти українців, щоби в такий посередній спосіб робити українцям трудноці і щоби робити українцям „на злість". Але приймім бодай ту тезу: то чи справді виплатиться використовувати цей тактичний маневр (адже не може бути мови про щирість підтримування російщини!) проти українців, чи виплатиться платити за сатисфакцію, щоб українцям зробити прикрість, ціною шаленого загострення польсько-українських відносин і навіть ціною моральної відповідальности, яку чейже несуть урядові чинники за господарку одиниць, що використовують свій номінаційний декрет?!

Ось як представляється господарка комісаричного правління у найкоротшому нарисі.

Перший державний комісар для управи маєтком Нар. Дому був старий москвофільський діяч бл. п. Іван Лісковацький. Очевидно, що статутові завдання пішли на другий плян. Але той комісар, радник Дирекції Скарбу, зайнявся бодай упорядкуванням буджетової господарки, а відходячи в 1926 році, віддав свому наслідникові, п. Льву Черкавському, необтяжений маєток, упорядкований, та готівку 27.000 зол. Це невеличка сума, але видається легендарною на тлі нинішніх відносин. Оце від часів комісаря Льва Черкавського починається нагальний упадок тої установи, так під культурним як і фінансово-господарським оглядом. Пішов п. Черкавський після прикрого судового процесу. Після нього на короткий час прийшов п. Вербицький, а за ним Михайло Бачинський. Національно всі вони не признаються ані до росіян, ані до українців, ані до поляків. Називають себе русинами, відкидаючи геть всі наукові теорії про поділ славян. Однак нас у даному разі не цікавить їх національність, дарма, що в інституції, покликаній для плекання національної культури, цей момент не може бути байдужим. Але — повторюємо — абстрагуємо від національно-політичного моменту та обмежуємося тут до моменту чисто господарського: **впродовж кількох літ величезний маєток культурної установи, власности народу, — зруйнований.** Діяльність останнього комісаря обмежилася до того, щоби затягати величезні гіпотечні позички і зїдати їх на цілі, про які було багато мови на судових процесах поміж п. Бачинським та його недавніми політичними однодумцями, які не хотіли мовчати. Банк Краєвого Господарства — 90.000 зол.; Міська Комунальна Каса Ощадности — 36.000 долярів; тамже 15.000 зол.; тамже 12.000 долярів; Банк Краєвого Господарства — 150.000 зол. і 36.000 долярів; п. Олександер Каплонський — 6.500 зол. Земскі Банк Кредитовий — 30.500 долярів — усі наведені позички, це гіпотечні записи, які обтяжують нерухомости Народнього Дому. Векслеві зобовязання, крім вищенаведених сум, 50.000 зол. Залеглі державні податки — ок. 250.000 зол., разом **по день 10. листопада 1933 р.** — 1.290.000 зол. довгу, не рахуючи відсотків і коштів! Очевидно, що впродовж останніх 4-ох місяців та сума мусіла знову надзвичайно зрости, бо треба сумніватися, чи санація фінансів Народнього Дому скористала на девалюації курсу доляра, тому, що важко припустити, щоби були сплачені долярові зобовязання — хочби у здевалюованих долярах... готівкою...

Це зоветься „радосна творчосьць". Як практичний вислід тої радісної творчости є оголошення ліцитації двох земельних маєтків Народнього Дому — Білки Шляхотської і Костенева у перемишлянському повіті. Як єдиний вислід культурної діяльности — є вживання канцелярією Нар. Дому дальше передпотопової тарабарщини з дашком над „о" і „йором" по „м".

Інститут національної культури перетворився у політичну домену ворогів народу, який той інститут збудував!..

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. КВІТНЯ 1934.

(З конкурсу „Діла" під гаслом „Кожний може стати письменником.")

С. В. БРИК.

ДВІ СТРІЧІ.

Це був один із чудових травневих ранків. Зелень дерев, запашне квіття каштанів і спів птахів зливалися у симфонію радости та молодости. Великий цвинтар стояв наче мовчазний острів серед гомону великого міста.

Я йшов з товаришами вчитися між ті забуті гробівці, жалібні дерева і похилі хрести.

Ми були веселі. Бо чомуж має смутитися молода людина, коли сонце сміється тисячами золотавих промінів, коли дерева такі свіжі?..

На цвинтарі ми розлучились. Кожен пішов у свій закуток читати свою книжку.

Впала тінь на стежку. Я мимоволі підняв очі. Побачив стареньку бабусю. Старечі очі глянули на мене. Я читав далі:

„Адреналіна це орто-ді-окси феніль-етоноль-метиль-аміна..." — старався я затямити хемічний взір...

„Добрий день Вам, пане!"

Старенька стояла передомною. Я глянув на її поморщене обличчя, стару зношену одежу. Сягнув по гроші, щоб дати їй милостиню.

— Ні! Спасибі вам пане! Я не прошу в вас милостині. Я тільки бажаю спочити трохи на цій лавоці...

Я мовчки зробив їй місце.

Контраст розцвілої молодої природи й старого поморщеного обличча зробив на мене вражіння й я почав роздумувати.

„Так так! молодий чоловіче... Мило все і молодість і щастя й усе... А лишоть тільки спогади для нас!... незнаний таємний світ...

Я з усміхом глянув на стареньку. Її милий погляд мав тепло.

— Щож! Я думаю, що й сам буду снувати думки про будуче життя... але коли буду вже я вашому віці, пані.

Коли я її краще приглянувся, побачив, що в неї правильні риси й очі, що колись мусіли бути гарні. Я засоромився, що на підставі зверхнього одягу хотів її обдарувати.

— Скоро мине життя. Ви й не оглянетеся, як уже старість випише на вашому обличчі ваше минуле. І я колись мала рідню, близьких, маєток. Рідня тепер в тому гробі, маєток розплився а я на старість сама, в недостатку. Але це байдуже! В мене спогади гарні... Але скажіть, пане, чи я їх стріну? Чи смерть це кінець?.. Чи справді немає нічого пізніше... Тільки темрява... ніщо?

При цьому усміх зник з її обличча. Щось немов острах, горіло в очах. — Скажіть мені! Правда, що там за межами життя — вічний Бог; там тіни моїх близьких...

...Крізь мою голову промайнули всі оті докази й твердження, думки вчених...

А в сумлінні лунав голос мого старенького професора: „Навіть колиб ви не вірили, мої панове — вам не вільно відбирати віри отим нуждарям, бідакам, що ціле життя в злиднях коротали. Бо для них віра це все, надія на краще життя, хочаб після смерти робить їм життя легшим, а смерть навіть у канаді чи під муром бажаним щастям.

— Вірте, пані, мені — сказав я — що у світі не пропадає ні атом, ні одна міліонова частина одиниці енергії. А душа малаб гинути безслідно?... Чимнебудь є душа — вона живе.

— Я вірю! Вірю й вдячна вам, молодче, що ви віри в мене не вбили.

Недалеко співали птахи. Сонце гаряче цілувало мене, каштани нахиляли свої кучераві голови, підслухували нашу розмову.

— Старенька встала.

— Спасибі вам.

— А зрештою... я незадовго вже мабуть побачу.

— До побачення, пані.

— Прощайте, пане... А може?!!

— До побачення...

...„Адреналіна це гормон...!!

Замовк пташиний спів.

Зближався речинець моїх іспитів. Цілими днями я вчився. Особливо багато уваги присвячував анатомії. Часто заходив у просектор і тут вчився на препаратах.

На три дні перед іспитом з анатомії я умовився з педелем, що за якусь оплату дістану цілого трупа, щоб повторити собі анатомію.

Через розцвілий сад ішов я до захованої пивнички під просектором, де мав працювати. Важкі двері зі скреготом відчинились і я з педелем ввійшов у пітьмаву пивницю.

— Ось тут ваші ножі і плащ. А оце камінці до гострення ножів.

Двері скрипнули й я лишився у пивниці.

Миттю випакував свої книжки, атляси, надягнув чорний плащ і почав працювати.

...А знадвору, десь з далекого світу доходив спів птаха... Далекий голос зі світа живих. Я систематично протинав ножем шкіру, обнажував бючки, нерви, тужні, очищував мязи.

Врешті втомлений рішив хвилину спочити. Побачив у куті велику скриню. Я сів на неї та гострив ножі. Вже хотів я вертатись до роботи, коли оце зацікавило мене, що може бути в отій самітній скрині, в пивниці просектора. Я підняв віко...

Чув, що тремчу. Я, що ще кілька хвилин тому холоднокровно різав трупа.

Я побачив у цій довгій скрині покраяне просекторійним ножем тіло... А коли ближче приглянувся — пізнав я риси моєї знайомої з цвинтаря. Мовчки спустив я віко, скинув плащ і вийшов з пивниці...

Мені раз-у-раз звучало в ухах питання: „Правда, що за межами життя вічний Бог і тіни моїх близьких?..."

Старенька вже дістала відповідь на своє питання.

А довкола мене гамір міста, гомін життя.

—o—

ПРАКТИЧНИЙ ВИХІД З СИТУАЦІЇ.

Цетерум цензео: викинути за двері всіх „фаховців від правної інтерпретації", а ґордійський вузол розрізати рішенням (міністерство внутрішніх справ, декрет Президента), що віддало би рештки маєтку Народнього Дому в руки людей, які своєю минувшиною і характером та зрозумінням значіння національної культури далиб запоруку, що той маєток буде вжитий на ціли національної культури, а не культурного обскурантизму та політичної спекуляції.

І. Кедрин.

* * *

У вчорашній IV-тій частині цієї статті кілька прикрих друкарських помилок зробило незрозумілим текст або змінило його зміст. І так зараз у першім реченні має бути: „...себто від виступу Маркіяна Шашкевича з його „Русалкою Дністровою" в 1837 р. і **Головної** *(а не „Головою") Руської Ради в 1848 р., аж до 60-их рр. мин. ст. — не було в Галичині москвофільства".*

У черговому реченні пропущено цілий рядок і замість нього вставлено один якийсь незрозумілий рядок. Має бути: „Вправді не було також українства в його нинішній термінольоґії і розумінні, але це був безперечно культурно і політично обновлюючий рух український..." Наприкінці статті зложено: „безнаціоналістичних політ. спекулянтів", — має бути „безнаціональних". Дрібніших помилок не наводимо.

Меліорація Полісся.

Рада міністрів устійнила законопроєкт, який появиться як декрет президента, про меліорацію Полісся. Законопроєкт відбирає меліораційні аґенди від міністерства комунікації і передає їх міністрові рільництва. В Бересті н. Бугом звинуть „бюра проєктів меліорації Полісся", а урядовці цього бюра перейдуть на етат міністерства рільництва.

Поліція під обстрілом

ПАРИЖ, 4. 4. ПАТ. „Ліберте" повідомляє, що провідник слідчої парляментарної комісії для висвітлення вуличних заворушень, які відбулись у Парижі 6. лютого ц. р. мусітиме присвятити багато уваги звітові Фрамонда, який запевняє, що поліція шаржувала юрбу без попереднього попередження її про це. Приказ стріляти до юрби видав комісар поліції і капітан ґвардії.

По широкому світі.

— Між Італією та Австрією дійшло до умови, яка наладнує постійний туристичний рух між обома державами.

— З вязниці в Лінцу втікло двох націоналсоціялістів і трьох провідників Шуцбунду.

— В Парижі самоходи вбили на Великдень 13 людей, а 57 важко поранили.

— На площі Етуаль в Парижі дійшло до кривавих сутичок між членами „патріотичної молоді", які продавали свій орган і продавцями жидівських щоденників. Поліція арештувала 15 осіб і зліквідувала сутички.

— Сестрінок б. німецького цісаря Вільгельма Фридерик Леопольд перейшов на католицизм. Хрещення відбулося в Римі.

На Мадярщині впали такі великі сніги, що в багатьох місцевостях комунікація перервана. Температура впала 6 степенів нижче зера.

Бажайте „Веселих Свят" за посередництвом „Діла".

В усіх культурних народів преса стала давно вже посередником також у чисто приватних звязках і нераз заступає безпосереднє листування. Діється це особливо при всяких святочних, радісних і сумних нагодах (вінчання, смерть), зокрема при нагоді свят, які традиційно вимагають взаємних бажань. Ідучи за цим звичаєм, прийнятим у всіх великих часописах, подаємо до ласкавого відома Ш. Читачам, що „Діло" відкриває рубрику ПРИВАТНИХ ВЕЛИКОДНИХ БАЖАНЬ, в якій за платою 2.— зол. кожний може помістити бажання для своїх свояків, приятелів, знайомих і т. д. у РОЗМІРІ ДО 15 СЛІВ. За кожне дальше слово рахуємо 20 сот., при чому належитість приймаємо також у почт. марках. Ці бажання помістимо у СВЯТОЧНОМУ ЧИСЛІ, яке вийде у пятницю рано. Зголошення найпізніше до середи, 4. квітня, год. 10. в Адміністрації.

Частину доходу дамо на „Рідну Школу".

Боротьба з кризою та кооперація у Чехословаччині.

Закон про обовязкове мішання спирту місцевого походження з бензиною, що був опублікований у Чехословаччині за часів світової кризи (в 1932 році) цілком виправдав покладані на нього надії. Це видно з тільки що опублікованих Союзом кооператив даних по продукції бараболі.

Закон цей сприяв здоровому розвиткові продукції спирту в сільському господарстві республики, завдяки якому дві третини усеї цієї продукції споживається моторами. Закон сприяв і широкому розвиткові кооператив по викурці спирту. В 1922 році таких кооператив було в Чехословаччині 112; нині їх є 343. Вони обєднують 19.000 дрібних хліборобів, яким належить 344.000 гектарів землі. У цих кооперативах була зосереджена продукція 47 проц. цілої продукції спирту в республиці та 57 проц. продукції спирту хліборобами. Слід відмітити, що в році 1922 кількість кооператив по викурці спирту збільшилася втроє; оброблювана ними земля у 5 разів та розміри продукції спирту у 8 разів.

Найближчим завданням досконалішої діяльности кооператив по викурці спирту є — збільшення розмірів землі, що його обробляє кожна кооператива та особливо забезпечення вільного вступу нових членів у ті кооперативи, що мають землі менше ніж 1200 гектарів. Кооперативи по викурці спирту уявляють собою організації, що бажають усунути дезорґанізацію в продукції спирту в недалекому минулому та внести у це діло плянomірність. Уже не перший рік вони реґулюють продукцію спирту так, щоби осягнути рівновагу в його продукції та споживанні. Для досягнення цієї мети їм удалося утворити монополію, що значній мірі забезпечує сільських господарів від сумних наслідків хаотичної постановки продукції спирту. Тепер важливим клопотами вище згаданих кооператив і хліборобів, що викурюють спирт, є питання щодо збільшення кількости спирту при утворенні тої обовязкової мішанини спирту з бензиною, про яку ми говорили вище. У сучасний момент у такій мішанині має бути 20 проц. спирту та 80 проц. бензини, в будучині хочуть процентове відношення спирту в тій мішанині дещо збільшити. Цікаво відмітити, що, за підчисленням д-ра Сови (Земедельске Дружстевні Листи, 1934, ч. 8), проведення в життя закону про обовязкове мішання спирту з бензиною для функціонування моторів — сприятливо вплинуло на відповідні царини господарського життя Чехословаччини. Так, завдяки цьому, в минулому році спостерігалося збільшення споживання вугілля на 18.000 вагонів; машинова продукція збільшила свої обороти на 25 мільйонів чехосл. корон (кч.); далі, гербові та податкові збори дали державі дохід на 28 мільйонів кч.; нарешті, робітники дістали біля 150 тис. робочих днів.

Звідси ясно, що практичне приміненя закону про примусове мішання спирту з бензиною мусить бути признане корисним не тільки для хліборобів, але й для цілого народнього господарства Чехословаччини.

Проф. С. Бородаєвський.

Визвольна боротьба македонців.

(УП) Македонці, частина болгарського народу, вже від 50 літ у безуспішній революційній боротьбі. До світової війни ця боротьба велась проти турків, що гнобили македонців і інші балканські народи, а її кульмінаційною точкою було славне повстання в день святого Іллі 1903 р. Після світової війни тільки мала частина македонців діждалась здійснення своїх національних ідеалів прилучення до Болгарії, решта опинилась у сербському та грецькому ярмі. Гніт нових окупантів перейшов далеко тягар турецького ярма і викликав нову розпучливу боротьбу македонців, під проводом заложеної ще в 1893 році „Внутрішної македонської революційної організації" (ВМРО), що на її чолі стоїть сьогодні Ванча Михайлов.

Сербсько-грецький гніт дійшов до того, що сьогодні Македонія не то, що не має ніяких політичних прав, але македонцям не вільно навіть публично говорити своєю мовою, а в практиці окупантської влади вони виняті зпід права. Недавно втік з югославянської частини Македонії перед переслідуванням поліції македонський інжінір Іван Петров з дружиною і вони внесли до Союза Народів меморіял, в якому говориться про недолю македонців в Югославії. В меморіялі говориться між іншим про терор сербської поліції.

„Катування і вбивства македонських болгарів — сказано там — яких єдиним злочином є те, що вони не можуть бути сербами, повторюються безнастанно на приказ влади. Згадаю лише про вбивство студента Монева в префектурі в Стіп, Памчі Велева в Іскубі, купця Полєва у Велесі і т. д. Кого не відважуються вбити, того інтернують в Шумадії або кидають без суду до вязниці. Я бачила власними очима через отвір в даху, пише п. Петров, як на подвірі підпрефектури в Іскубі, яка находиться проти нашого мешкання, завісив сербський жандарм македонського селянина долів головою на дереві і бив мокрою линвою. І на власні очі бачила я, як один селянин з села Кулічани, який збожеволів із горя, що сербські жандарми замордували йому сина, двічі тижнево приходив до префектури і жадав свого сина. І кожним разом проганяли його копанням, аж одного дня сербські жандарми, щоби зробити кінець трагедії, вдушили його. Нелюдські крики доносились щоночі з префектури. Це були крики розпуки тортурованих македонських болгар. Всюди по селах розповідають жінки про терпіння, яких мусіли зазнати їхні мужі і діти через терор влади. Цей терор переходить іноді в садизм, як нпр. в Стіпі, у батька македонського воєводи Дмитра Палікрушева, який згинув у сутичці зі сербськими відділами. Нещасного батька примушено не лише прилюдно відректись свого сина, але сербська влада ще змусила його під загрозою смерти до такого безбожного акту, якому рівного немає. Він мусів купити кілька посуд вина та пива і відбути на гробі свого сина поминки, разом з іншими мешканцями, яких теж змушено тудою прийти. Я питаю себе, як не збожеволів нещасний батько?"

Оце фраґмент із македонської дійсности в Югославії. Проти сербського терору відповідає терором ВМРО. В македонських горах стало зводяться бої з македонськими партизанами спеціяльно вишколені до цього полки сербського війська і жандармерії. „Македонія для македонців" — це гасло, за яким кривавиться від пів століття два міліони людей з неслабнучим ні на мент завзяттям. І Македонія не спічне напевно скоріше, поки не здійсниться її національний ідеал.

Розпулива оборона Інсула.

ЛЬОНДОН, 4. 4. ПАТ. Банкир Інсул не дає ще за виграну і хапається найможливіших засобів правної оборони. І ось його англійський оборонець вніс прохання до турецького трибуналу, де впевняє, що Інсул не має тепер ні американського пашпорту ні ніяких інших американських документів і тому слід Інсула зачислити англійським громадянином.

СТАМБУЛ, 4. 4. ПАТ. Інсул занедужав і тому віділсали його до шпиталю.

Німеччина не піддасться диктатові.

БЕРЛІН, 4. 4. ПАТ. Гітлер, у інтерву з кореспондентом американської телеграфічної агенції „Ассошіетед Прес" заявив, що є далі безперечним прихильником розмов у чотири очі з представниками народів. Канцлер вичислив на що Німеччина може погодитись. Домагання висувані Німеччиною обертаються у межах конечности. Німеччина під ніякою умовиною не погодиться на диктат. Курс внішньої політики, на думку канцлера, покривається з інтересами німецького народу і Гітлер витріває при нім, без уваги на ... Ніколи не погодиться на те, щоби ефективи райхсвери сягали лишень до 150.000 вояків, а одночасно потайки озброєнє таке саме число. Якщо світ хотів би розброєння, Німеччина вжила би усі свої сили до внутрішньої продуктивної праці. Як відповідальний державний муж, канцлер не може допустити до того, аби Німеччина знайшлась у ситуації, яка уможливила би напад одному зпоміж сусідів чи пак вести превентивну війну. І лишень з тієї причини Німеччина вимагає армії, яка відповідала би власній обороні.

МАДЯРСЬКА ПРЕСА І ЖИДИ.

Фактом є, що довгий час уся мадярська преса була в жидівських руках. Щойно католицький ... за останніх 40 літ зумів створити незалежні ... часописи. Протестанти ще й сьогодні ... мають свого щоденника, а націоналісти після ... комуністичної диктатури, стали видавати свій великий орган „Мадяршаг" („Мадярщина"). Накладу має 50.000 примірників.

Нині на Мадярщині виходять такі жидівські часописи: „Уйшаг" („Новини"), орган жидівських великих капіталістів і суспільних кол, залежних від тих жидів. Часопис цей добре редагований, має багато белетристичних додатків. Працює в тому часописі письменник Кобер Тома. Часопис має мистецькі рубрики „Спеза куліс", „Гіркий мигдал", „Жінка серед юрби", „Карби" і т. д. Тираж 90.000 примірників.

„Мадяр Гірляп" („Мадярський Часопис"), наслідник забороненого масонського „Віляг" („Світ"). Це орган жидівських інтелектуалістів, радикального напрямку. Щоби виховати прихильне собі покоління видає „Мадяр Гірляп" тижневик для середнешкільної молоді. Тираж 10—15 тисяч. Більшість накладу розходиться поза кордонами сьогоднішньої Мадярщини.

Жидівську пресу доповнює ще „Аз Ешт" („Вечір"), „Пешті Наплью" („Пештенський Денник") і „Мадярорсаг" („Мадярщина").

Всі три останні часописи видає одно із найсильніших підприємств „Атенеум". „Аз Ешт" став виходити перед війною. Цей бульварний щоденник виходить вполудне, а під вечір викликають його хлопці вже в кожному провінціяльному місті. Постійних передплатників має дуже мало, зате продають його в знаменито зорґанізованій кольпортажі. За війни наклад „Аз Ешт" був найбільший з усіх мадярських часописів — 200.000 примірників. Концерн „Аз Ешт" перекупив іще два часописи „Пешті Наплью" і видає його рано, „Аз Ешт" вполудне, „Мадярорсаг" вечором. „Пешті Наплью" в 99 відсотках орган дрібних торговців. Літературний відділ добре заступлений. Наклад 25—30 тисяч примірників. Найменший наклад має „Мадярорсаг" (колишній орган ґрафа Каролія). Найбільше продають його вечором на вулицях Будапешту і в кабареях, на провінції дуже мало. Довгий час старався цей концерн кокетувати льорда Ротеміра, коли ж це йому не вдалося, замовчав про ревізію трактатів і став кокетувати мін. Бенеша. „Ешті Курір" („Вечірний Курєр"), орган демократичної партії. В політиці заступає жидівські інтереси. Наклад 20.000 примірників. „8 орай Уйшаг" („8-год. Часопис"), орган жидівських прихильників. Наклад 25.000 примірників.

—o—

Нечуване хабарництво.

МОСКВА, 4. 4. ПАТ. На московсько-курській ...вській залізниці викрили ватагу хабарників, яка начислювала 80 людей. Ватага брала хабарі в грошах і в натурі взамін за доставу більшої кількости ваґонів понад означений контингент.

СТРІЧА ТІТУЛЕСКУ З ЛІТВІНОВИМ.

З Букарешту наспіла вістка, що румунський міністер закорд. справ Тітулеску виїздить за декілька днів до Женеви, де 10. квітня ц. р. зустрінеться з Літвіновим. Темою балачок буде приєднання большевиків Малою Антантою.

ЧЕРГОВІ УМОВИ ПРО НЕНАПАД.

МОСКВА, 4. 4. ПАТ. Нині в 1. год. вполудне в комісаріяті закордонних справ у Москві СРСР підписала умову про ненапад і концилійційний договір з Литвою, Лотвою та Естонією на час аж до 1945 р. Умови підписали комісар Літвінов і посли: литовський Балтрушайтіс, естонський Тофер і від Лотви Більманіс.

—o—

КОМІСАР У БАСЕЙНІ СААРИ.

СААРБРІКЕН, 4. 4. ПАТ. Італійський консуль Куторі приїхав до басейну Саари як спеціяльний спр...оздавець італійського уряду на час аж до переведення плебісциту. Побут італійського дипломата у Саарбрікен звернув на себе увагу політичних кругів.

Нова шпигунська афера.

„Дейлі Експрес" повідомляє, що в англійській маринарці викрито шпигунську аферу. Саме підчас недавних маневрів на побережжу Африки агенти чужої розвідки схопили на світлину дуже важний апарат, який бережено в найбільшій таємниці на покладі одного воєнного корабля. На місце виїхала негайно слідча комісія, яка веде слідство. Арештовано одну особу.

ВІДСТАВИЛИ ДО ПОЛЬЩІ.

ТЕШИН, 4. 4. ПАТ. До польського кордону в Тешині відставила чсл. влада на возі польського громадянина Москалу зі села Бренної. Москала працював 20 літ у Вітковіцьких заведеннях.

ТЕШИН, 4. 4. ПАТ. Число виселених з ЧСР до Польщі від 1924 до березня 1934 доходить до 3.045 осіб.

Велитенський склад динаміту.

З Льондону повідомляють, що підчас ревізії в китайській дільниці у Сінгапур поліція викрила велитенський склад динаміту. Запаси динаміту такі великі, що можна би ним висадити в повітря ціле місто Сінгапур. Поліція арештувала двох китайців, здогадуючись, що динаміт викрадено з каменоломів.

—o—

ІНСУЛ ГОТОВ ВЕРНУТИСЯ ДО АМЕРИКИ.

СТАМБУЛ, 4. 4. ПАТ. Інсул сказав своїм оборонцям, що не боїться повороту до Зл. Держав і тому турецька влада може негайно видати його американському амбасадорові. Зате боюся — каже Інсул — своїх політичних ворогів, які радо жертвують мене для своїх політичних комбінацій. Адвокати Інсула впевняють, що суд ще їх не повідомив, наче би відкликав щодо видачі Інсула.

—o—

НОВИНКИ

— **Справлення похибки.** У фейлетоні „Діла" з 5. квітня в 2. стовпці замісць „Енерґетичного Кабінету" має бути „Енерґетичного Комітету" а в 4. стовпці замісць „з ґеольоґії проф. інж. Леоніда Грабини" має бути „з ґеодезії проф. інж. Леоніда Грабини" і замісць „Перноровича" має бути „Перхоровича".

— **На карти Рідної Школи,** що звільнюють від алькогольних напитків з нагоди Воскресення Христового зложили в зол. отсі Вп. Громадяни (ки): Львів: по 5: Посол Дмитро Ве-

ликанович і д-р Мирон Коновалець; по 2: проф. Іван Галущинський, д-р Іван Раковський і ред. Юра Шкрумеляк. — Хто черговий?

— **Як іде позичка Рідній Школі?** Довідуємося, що в останніх днях підписали або вплатили більші суми на позичку Рідній Школі: Товариство Взаїмних Обезпечень „Дністер" 250 зол., Т-во Кредитове „Дністер" 250 зол., Народня Торговля 300 зол., дир. Ярослав Колтунюк 50 зол., Службовики „Дністра" 750 зол., Український Інститут для дівчат у Перемишлі 150 зол., Окружний Союз Українських Кооператив, Українська Книгарня, д-р Михайло Росляк та Іван Носик — усі в Чорткові по 50 зол. Крім того ціла низка підписників по 25 зол. Добра нагода для підписки позички буде якраз з нагоди цьогорічного Великодня. Але певно, що всі прихильники Рідної Школи використають цю нагоду й без окремої пригадки.

— **Страстні Псальми у Велику Пятницю** відспіває хор Преображенської церкви під управою Т. Купчинського в годині 4·30 попол. у церкві св. Пятниць на Жовківськім, в год. 6. веч. у Преображенській церкві ще й Єрусалимську утреню.

— **Про український театр у радіо** говоритиме дня 9-го ц. м. в год. 6-ій вечором Степан Чарнецький з нагоди 70-ліття засновин українського театру в Галичині.

— **Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові,** вул. Чарнецького 24, мав у місяці березні 67 катальогових чисел приросту до ч. 24422 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 22 (головно з культури мальованої кераміки), побутова старовина 3, історичні памятки 4, етнографія 2 (стара майоліка з Глинська), портретові репродукції 331, видівки 2, фотографії 15, монети 70, банкноти 86, медалі 2, нагрудні відзнаки (головно воєнні) 27, печатка 1. Жертводавцями були пп.: о. Банах Т., Береза Я., проф. Вахнянин Б., пос. Вислоцький О., проф. Гайдучок С., пос. Козубський Б., д-р Левицький В., ред. Лепкий Л., проф. М. Т., Нижанківський Т., ред. „Нової Хати", інж. Озаркевич І., Олексієва Н., Ольшанський Л., д-р Петринський Ю., чит. „Просвіти" в Гаях Дітковецьких, Путикевич, інж. Сірий, ред. Таранько, Українська Нац. Рада в Канаді, о. Хомин Р., ред. Чарнецький С., Янчак Я. Управа Музею складає всім щиру подяку. Музей відчинений щодня від 8—13, в неділі і свята від 10—12 год.

— **Бюро Тірка** повідомляє, що діточий театр з Варшави переїздже з гостинних виступів у Львові до Перемишля і даватиме в неділю в 5 год. виставу „З країни чарів і див".

— **Фільма з Шаляпіном у Львові.** Нас повідомляють, що вже в найближчих днях висвітлюватиме кінотеатр „Муза" одну з кращих фільм цього сезону „Дон Кіхот". Головну ролю креує світової слави співак Шаляпін; режисерія Г. В. Пабста.

— **Міністеріяльна люстраційна комісія у львівській „обезпечальні"** вже почала урядувати. В склад комісії входять: директор окружного обезпеченевого уряду Хоміцький, як предсідник, начальник воєвідського уряду д-р Шводзінський, міністеріяльний радник Фільлович, реф. Піліхович і лікар департ. здоровля д-р Пшетаковський. Комісія по нараді з директором „обезпечальні" д-ром Шумським і начальним лікарем Мізюрою переглянула льокалі обезпечальні, її уладження і познакомилась з технікою праці. Найбільше цікавилась поступом реорганізації праці на основі „спаленьового" закону.

— **Високі кари за виріб цукрового сиропу** в дома устійнило м-ство скарбу на малоземельних плянтаторів цукрових буряків, бо грівну від 500 до 5000 золотих і кару арешту від 1 до 6 місяців.

— **Контингент беконів** для Польщі зменшила Англія з 9.35 проц. до 7.95 проц. З того до кінця липня можна буде вивезти протягом 4-х тижнів 39.560 беконів, а від 1. серпня до кінця грудня ц. р. лише 36.330 беконів.

— **10 міліонів на будівельну акцію.** Економічний комітет міністрів рішив підсилити будівельний рух і тому приділив квоту 10 міл. золотих. З тієї квоти 6 міл. призначено на будову нових будинків, 3 міл. на викінчення більших будівель і 1 міл. на ремонт малих дімків. Висота кредитів на будівельну акцію сягатиме до 45 міліонів золотих. Крім того фонд праці приділив 5 міл. зол. на будову робітничих дімків.

— **Хто зладжуватиме векслеві протести?** У Деннику Законів з дня 31. березня ц. р. появився розпорядок міністра справедливости, виданий в порозумінні з міністром пошт і телеграфів ось такого змісту: поштові уряди і поштові агенції могтимуть на основі цього розпорядку зладжувати протести векслів, якщо векслевий довг не перевищає квоти 2.000 зол. Протести векслів з квотою понад 2.000 зол. зладжують нотарі. Повищий розпорядок обовязує вже від дня оголошення.

— **„Пасхальна Драма" в Городку.** Городок Ягайлонський починає плекати рікрічно пасійні вистави на зразок тирольських і баварських народніх пасійних вистав. І так виставляється „Пасхальна Драма" Василя Левицького. Душею вистави є о. проф. д-р Ігнатій Цегельський, б. студент інсбруцького університету, який сам оглядав тирольські пасійні вистави, подбав про історичні костюми й про мистецький характер гри. Колиж додати, що до цьої европейської зовнішної сторінки є рівноважником зміст нашої драми, тоді вартість вистави стане нам ще цікавішою. Минулого року виставлювано „Пасхальну Драму" в Городку аж 6 разів при численнім здвизі народу з цілої околиці, а з доходу закуплено гардеробу вартости понад 700 зол. Цього року виставлювано цей твір два рази, саме 1. і 2. квітня ц. р. також з небувалим успіхом. Шкода, що городецький гурток, маючи вже потрібну обстанову і високий рівень гри не приїде з такою виставою до Львова. — С.

— **Україніка.** Великоднє число „Беларускої Криніци" з датою 2. ц. м. принесло велику статтю У. Децика п. з. „Тарас Шевченко — Пророк України". В статті обговорено життя і творчість Поета та його значіння для українського народу.

— **Вивіз політичних вязнів.** Засуджених 20. грудня м. р. в процесі Юнака (ОУН) Степана Пшеничного на 6 років (має ще сидіти 4 роки) вивезено з кремянецької вязниці до Бриґідок у Львові, а Ігоря Шубського, засудженого на 5 років і Данила Закидальського на 4 роки вивезено з Кремянця до вязниці в Равічу. Решта засуджених — Ю. Козубський, П. Львович і М. Медвецький, засуджені по 2 і пів р., відбувають кару в кремянецькій вязниці.

— **27 безплатних судових аплікантів.** Президент апеляційного суду у Львові приняв 27 кандидатів на безплатних аплікантів. Одночасно 34 судових аплікантів дістали 10-у ґрупу плати.

— **Таки дочекався нагороди.** Бувший основник і лідер сельробівської партії Максим Чучмай, тепер головний стовп бебеків у Дубні, після довгих старань нарешті дістав нагороду. В березні ц. р. призначено його інспектором-ревізором Суспільної Обезпечальні в Дубні.

— **Деревний промисл поправляється.** Як повідомляють із Станиславова, ситуація в деревному промислі на терені станиславівського воєвідства трохи поправилася. На загальне число 63 тартаків уруххомлено досі 25, які затруднюють поверх 5.000 робітників. Винагорода робітників, що часто працюють тільки кілька днів у тижні, є дуже мала. Але й деревні промисловці нарікають на тяжке положення, мовлячи, що ведуть інтереси з дефіцитом.

— **Значіння каліграфії змаліло** від часу, коли важніші документи почали писати на машині. Тому в компетентних колах рішили обмежити науку каліграфії в школах. Замісць дотеперішньої науки гарного письма мають завести загальну ґрафіку і науку писання на машині. Є це пожиточна вмілість, що швидко приносить користь.

— **Заснування кружка Союзу Українок в Бережцях.** В с. Бережцях, кремянецького повіту заложено перший в кремянецькому повіті кружок Союзу Українок. Минув вже місяць з того дня, як зголошено до староства реєстрацію кружка, і до цієї пори заборони нема. Тому президія кружка розпочинає свою діяльність.

— **Масові ексмісії у Львові.** 1. квітня проминув законний речинець, до якого не вільно було викидати з одно- і двокімнатних помешкань безробітних. Тому коморники масово ексмітують безробітних. У вівторок 3. квітня ц. р. у Львові один коморник усунув аж 13 льокаторів. В самім середмістю число ексмісій підскочило понад 20, а з них аж три при вул. Домініканській.

— **Самогубство безробітного.** При вул. Святохресній у Львові намагався попонити самогубство з нужди безробітний Тадей Г..., який поперетинав собі жили і напився ... квасу. В грізному стані відвезли його до ...талю.

— **Львівська хроніка.** З причини нещасливої любови 20-літний Станислав Паскевич, ... вул. Шептицьких, відобрав собі життя, ...бивши собі гаракірі. — Перед львівським ...дом станув почтовий післанець з Жовтанець Мих. Рибкевич, що здефраудував грошеві посилки на суму 580 зол. — На Знесінні арештовано В. Біліка, Гр. Вовка і Т. Сидора, що фальшували і пускали в обіг одно- і двозолотівки.

— **Краєва хроніка.** В Товмачику застрілилася 22-літна урядничка почтової агенції Розалія Форович з причини нещасливої любови. — В Йоничах пов. Рава Р. застрілився 24-л. М. ...нич, побоюючись арештування за вбивство М. Банаха. — Керманичем городського суду в Коломиї іменували Льва Розвода, дотеперішнього керманича суду в Косові.

— **Процес М. Черкавської в Кремянці.** ... квітня ц. р. в Кремянці перед виїздною сесією рівенського окружного суду буде карна справа проти п. Марії Черкавської, голови філії Союзу Українок в Кремянці і п. Ольги Ш...ської, емеритованої учительки, за злочин з арт. 154 § 2 к. к. (публичне похвалювання державної зради).

— **Начальник стації дефравдантом.** Велике порушення серед населення Кремянця викликало арештування прокураторською владою начальника залізничої стації „Кремянець" Бо...віцького, якого обвинувачують в службових надужиттях і присвоєнні державних грошей.

— **Бійка в адвокатській канцелярії.** 15. березня ц. р. кілька жінок з інтелігентної родини напали в канцелярії адвоката Сидоровича в Кремянці на його конціпієнта Теодора Гаври...люка і чинно його зневажили, зводячи з ним якісь особисті порахунки.

— **З Польщі.** На фільварку Тимянки остров...сько-мазовецького повіту вбито в ночі дідича Вац. Залевського. Біля нього знайшли закривавлену циганську сорочку. — В Крушелішках біля Вильна затроїлося самогоном семеро осіб, з яких двоє вмерло. — На забаві в Єлові ... Ніско закололи ножами гаєвого Антона Гу...няка.

— **Велика дефравдація в Касі Хорих.** Окружний суд у Варшаві розглядав справу великих грошевих зловживань у варшавській Касі Хорих. Зловживань допускалися довший час два урядовці, Францішок Квятковський, що був інкасентом екзекуційного відділу, та Мечислав Сохачевський, бухгальтер. Оба здефраудували 410.000 зол. і всі гроші програли на кінських перегонах і в карти та пропили на забавах. Після переведеної розправи Квятковського засуджено на 5 літ, а Сохачевського на 4 роки вязниці.

— **14 стерилізаційних присудів.** Суд публичного здоровля в Ганновері засудив на стерилізацію 14 осіб, обтяжених дідично. Недавно видано там 7 стерилізаційних присудів на різних дегенератів.

— **Ріжні вістки.** В селі Багна сторожинецького повіту на Буковині невідомі злочинці підпалили в ночі народню школу, яка згоріла до тла. — В Муєреші в Румунії вродилася дитина без рук. Там, де мали бути руки, тіло покрите гладкою шкірою. — В околиці Палермо ... ударив у потяг, що віз паломників із ... го свята, причому дві особи згинули, а 20 ... поражених. — В Гавані розпочався процес начальника вязниці кпт. Кастельо, що вбив 15 вязнів.

— **Мусять писати вічними перами.** Американські фабрики роблять річно більше як ... пер до наповнювання або т. зв. „вічних пер". Купують їх у всіх частях світа, вживають їх і в консервативній Індії та Китаю. В Японії ... ки середніх шкіл і студенти мусять писати ... рами до наповнювання. Це приказ міністерства освіти.

— **Опир у Болгарії.** Поліція в Софії арештувала 62-літнього мущину, який вбив жінку залізничого урядовця Павлова на сексуальному підкладі. Крім того злочинець має на своїй совісти вбивства 4-ох своїх жінок.

— **Краватки з вужів.** В Англії появилися на склепових виставах елеґантні краватки, подібні до шовкових, які виробляють фабрики в Нортгемптон. Є це модні вироби зі шкіри вужів, мягкі, практичні в ношенні та в ... своїй красці. Тому, що ті краватки носить вже король моди, кн. Уельський, мужчини розхапують краватки так, що навіть нема покищо товару на вивіз за границю.

— За духа до арешту. В селі Дамин у Румунії ... Сафта від малярії. Чоловік її ... що небіжка приходить ночами з ... до дому, ходить по хаті і раз навіть згаси... Вже повірило ціле село і незабаром ... бачили її духа, як він ходить селом. Не ... Вкінці відкопали її, вибрали з ... серце, спалили його та передали її чоловікові ... Коли довідалася про це влада, ... 30 людей за збезчещення трупа.

— Фільму з життя Вольтера накрутили ... в Голівуді. Вольтерова постать представ... від правдивого Вольтера. Він ... у фільмі наче зовсім віруюча людина, ... тому, що деякі стейти в Америці ставлять ... незвичайно суворо до всього, що може ... релігію.

— Звукові фільми для глухих. В Америці ста... давати для глухих всілякі вистави, ... відчити й звукові фільми. Роблять ... при помочі спеціяльних контактів, прикріп... до крісел, які залучені до електричних ... загострюють слух. Цю новину завели ... в себе деякі американські театри. У най... кінотеатрі у Льондоні примістили ... головника мікрофон. Відповідно збільше... іде на салю при помочі кабля до те... апарату, що є прикріплений під ... крісла. Глухі глядачі вживають одно... де находиться окремий для кож... регулятор. Ця система показалась ... корисною, що її використали ріжні ... театри та кіна. — Подібні інсталя... заводять по церквах. У Шікаго на 100 цер... віроісповідань 25 з них має лавки ... приладдям. Позатим усі більші кіна в ... тож приспособлені для глухих гляда... (е. т.)

— У Палестині можна ствердити в останніх ... живий фільмовий рух. У Тель Авів за... недавно кінематографічне підприєм... з назвою: „Орієнт Фільм Корпорейшен", ... поставило собі за мету продукцію звукови... гебрайській, арабській та англійській мо... Сценарій до першої фільми пише гебрай... письменник Авігдор Гамайдор. Фільма ... заголовок: „Симфонія землі".

— Що нового з фотографії на сезон 1934? ... журби завдавало досі фотографам ..., як довго треба насвітлювати фільму ... при ріжних степенях погоди і при ... умовинах в природі, щоби фотографія ... добре. Були ріжні таблиці й таблички ..., але все на спеціяльні умовини. Нераз ... й таке, що з ріжних таблиць вирахову... аритметичну для часу насвітлю..., але й це не вело до цілі і задавало дуже ... мороки, коли тимчасом погода могла ... і треба було б наново все перерахову... Аж тепер випустила індустрія на ринок ... апарат з фотокамери й малого ...метра. Аматор навіть не мусить знати, ... основний принцип такого апарату. Як ... фотографувати який предмет чи людину, ... наставити цей апарат на даний пред... вставити один круг на відповідну світло... фільми, другий на отвір сочки і ... кільку почекавши, відчитати на скалі ...метра час, на протязі якого треба фо... насвітлювати, щоби вона добре випа... Це робиться майже автоматично. Апа... поправда коштує коло 30 німецьких ма..., але ... виплачується і є надія, що інду... випустить і дешевші його конструкції.

—o—

З листів до Редакції.

ВИЯСНЕННЯ.

До Хвальної Редакції щоденника „Діло" у Львові.

Просимо помістити на сторінках Вашого ча... ось яке вияснення:

... посолка М. Рудницька помістила лист ... з дня 1. квітня ц. р. ч. 83. під заголовком ... атмосфери", в якому представ... свому насвітленні полеміку, яка велася на ... тижневика „Мета" між підписаними і ... Рудницькою. Полеміку заініціювала сама п. ... тим, що на Загальних Зборах філії ... у Львові, відбутих 21. січня ц. р., накину... на промову п. Тишинської, заявляючи, що ... не допустить інших ідей в Союзі Українок ... національної і феміністичної". А що п. ... говорила тоді лише про співпрацю ... Українок з Церквою, а ідеї Церкви це ідеї ..., тож ми зрозуміли, що п. М. Руд... як голова не хоче допустити на терен ... Українок співпраці з ідеями Христа. Цю ... нашу інтерпретацію п. посолка назвала ..., „звичайною клеветою" та „перекру... її висловів".

... інтерпретації п. Рудницької це був тіль... протест проти впоювання на терені ... Українок релігійної нетерпимости і релі... бо С. У. є понад всякі віроіспо...відання, невтральний і мусить заховати релігійну індеферентність. Це вияснення п. Рудницької покривається з нашою інтерпретацією, а саме: вона заявляється за лібералістичним релігійним індеферентизмом, який виключає зі співпраці на терені С. У. будьякі релігійні ідеї, тим самим ідеї Христові.

Щоби положити кінець тій полеміці, ми апелювали до п. М. Рудницької, для успокоєння католицького жіноцтва заявити, як це зробили інші члени Головного Виділу С. У., що належать також до тих одиниць, яким є дорогі ідеї Христа. Зате п. Рудницька накинулась на нас, застерігаючись проти такого арогування нами права контролі її сумлівня, нечуваного в культурному світі. Відповідаємо, що саме є практиковане в культурному світі визнання свого „вірую" тих осіб, що займають відповідальне якесь суспільне становище. Навіть від кандидатів на послів виборці жадають віроісповідної прилюдної заяви. Тим більше для нас католичок не може бути байдужим, хто стоїть на чолі Т-ва, якого ми є членами.

Хочемо ще дати пояснення на кінцеву замітку допису п. М. Рудницької а саме, що з нами не можна вести „льояльної дискусії, бо собі самі суперечимо". Суперечність мала би бути в тому, що ми всі три писали в „Меті" ч. 12. отсе: „Заявляємо, що в дописі, який ми підписали, зовсім не квестіонували відношення Союзу Українок до релігії і Церкви", а квестіонувала його п. Тишинська при іншій нагоді у „Меті" ч. 6. І тут нема ніякої суперечности, бо правдою є, що в підписаній нами заяві того квестіонування не було. Дискусію на тему, чи праця і виступи п. М. Рудницької, як голови Союзу Українок, все відповідали засадам християнської етики полишаємо для відповіді зорганізованому католицькому жіноцтву.

У Львові, 4. квітня 1934.

Марія Вощинська, Антонія Конрадова, Евстахія Тишинська.

З кіна.

Кіна: „Коперник" і „Марусенька": „КОХАЄ... ЛЮБИТЬ... ШАНУЄ..."

Американське виробництво Юніверсалю, що заснувало у Варшаві свою філію, накрутило першу музичну комедію з польськими акторами і, треба признати, з успіхом. Американську руку видно на вибагливій виставі, темпі акції і на фотомонтажевих ефектах. Є ще одна добра сторінка фільми, якої не мають часто американські песи: діяльоги скорочені до мінімум, дарма, що вони для кожного зро...лі й дотепні. — У головній ролі задебютувала відома танцюристка Льода Галяма. Вона темпераментна, гарно танцює і подобається. Її партнер добрий актор Е. Бодо. Багато веселого настрою внесла до фільми пара: Погожельська і Вальтер. Знїч в епізодичній ролі аптикаря також добрий.

е. т.

Кіно „Апольо": „СВІТ НАЛЕЖИТЬ ДО ТЕБЕ".

Фільма створена для голосу великого співака Шмідта. А тому, що цей співак непоказний, маленького росту, навіть не дуже гарний, автор сценарія дав йому таку ролю, щоб згоджувалась з тим, який він справді. Австрійська фільма нарешті у німецькій версії, так, що слухач не потребує постійно глипати на екран на підписи, зроблена талановито, приємно, хоч і досить банально. Там, де чудові краєвиди заступають фабулу і ми чуємо весь час прегарну арію, не бажаємо нічого більше. Голос Шмідта має дуже приємний тембр, багато мягкости і виразистости. Його партнер комік Секе Сакаль, як завсіди, дуже добрий.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Марія Косович, емеритована директорка вселюд. жіночої школи, член усіх католицьких і просвітніх товариств, довголітня передплатниця „Діла", знана з доброго серця для всіх, хто потребував помочі, принявши Найсвятіші Тайни, упокоїлася в Бозі дня 18. лютого 1934 р., в 58 році життя. Похоронні обряди відбулися 21. лютого ц. р. в Підгайцях при великім здвизі народу. В. Її П.!

Григорій Бучко, батько Преосв. епископа Кир Івана, помер у 86. році життя в Гермanові, пов. Львів. Похорони відбудуться в четвер 5. п. м. пополудні. В. И. П.!

Дописи.

БЕРЕЗІВЩИНА

За що вже не карають! Березівське староство покарало Романа Солтикевича, студента експортівки в Кракові і свідомого громадянина Павла Харничака, обох з Улюча, березівського повіту за те, що з доручення управи місцевої нашої господарсько-споживчої кооперативи „Єдність" перемалювали вивіску, зладжену неграмотним маляром у Сяноці, а яка своїм неграмотним змістом викликувала іронічні насмішки односельчан з Улюча як і доокоправних сел. Але ось текст самого документу: Starostwo Powiatowe w Brzozowie. L: 352/34. Orzeczenie. Starosta powiatowy brzozowski rozpoznawszy w dniu 30 marca 1934. sprawę karno-administracyjną przeciwko Romanowi Sołtykiewiczowi urodz. 4. II. 1909 w Uluczu zamieszkałemu w Uluczu obwinionemu o przekroczenie art. 60. i 18 rozporz. Prez. Rz. P. z dnia 11. lipca 1932. Dz. U. Rz. P. N 60. i uznawszy winnym wyż. powołanego rozporządzenia popełnionego przez samowolne usunięcie napisu polskiego względnie przemalowanie napisu polskiego na szyldzie sklepu towarów mieszanych Kooperatywy jedności gospodarczo-spożywczej w Uluczu, i okazanie przez to demonstracyjnie niechęci i lekceważenia dc Państwa Polskiego, przez co dopuścił się przekroczenia z art. 60. i 18. rozp. Prez. P. z 11/7. 1932. N: 60. co zostało udowodnione własnem przyznaniem się i zeznaniem świadków. Orzeka: skazać obwinionego Romana Sołtykiewicza na zasadzie art. 18. i 60. powołanego rozporządzenia na karę aresztu bezwzględnego przez dni 14. Ukarany może w ciągu siedmiu dni od daty doręczenia orzeczenia zwrócić się do Starostwa powiatowego w Brzozowie z żądaniem skierowania sprawy do Sądu Okręgowego w Sanoku w przeciwnym razie orzeczenie jako prawomocne ulega wykonaniu. Za starostę powiatowego підпис нечиткий. А до речі на перемальованій вивісці задержано теж напис латинською абеткою. І тому оба покарані звернулись до староства, аби переслало акти до окружного суду в Сяноці, де ціла справа знайде свій епільог. В суті річи приватні крамарі-жиди, занепокоєні швидким зростом членства в кооперативі, до якої вписалось в останньому часі біля 100 нових членів саме завдяки освідомляючій акції ідейного кооператора Романа Солтикевича між молоддю та старшим громадянством с. Улюча, зложили нікчемний донос до староства. Тому до Улюча зїхав секретар староства разом із повітовим комендантом поліції в пятницю 30. березня ц. р., а в результаті появляється вище згадане карне орečення.

КОМАРНО.

З філії „Просвіти". В районі тут. філії „Просвіти", яка обіймає судову округу Комарно, є досі 18 читалень, з котрих 13 читалень є діяльних, а 5 істнують лише на папері. По деяких читальнях завважуємо навіть брак всяких записов, протоколів засідань виділу то-що, хоч у селі є наші інтелігентні одиниці. З признанням треба піднести гарний розвій читальні в Підвірнім завдяки енергійному голові, що не зважає на юдину роботу бувших сельробівців, яких тут чи не половина села; може врешті хоч тепер прозріють. В останньому часі основано ще одну читальню „Просвіти", третю з черги в Комарні (середмістю), яка дістала безплатне приміщення в Тов-і Задатковім. Дня 18. III. відбулось святочне відкриття тоїж читальні під проводом її голови, адвоката О. Утриска. На відкритті був реферат про гетьмана Івана Мазепу, якого читальня вибрала своїм покровителем. По рефераті, якого вислухало поверх 100 учасників, виязалась оживлена дискусія, яка у великій мірі доповнила повищий реферат.

Кружок „Рідної Школи" влаштував 25. III. в салі Т-ва Задаткового в Комарні свято-концерт у честь Т. Шевченка, на якім було дуже мало старшого міщанства, хоч воно часто говорить про свій патріотизм. На свято-концерт не прибуло також громадянство з околиці. Не всі вправді точки програми були як слід виконані, але всеж таки чимало було вложеної праці у підготовку свята. — З днем 15. IV. влаштовує кружок „Р. Ш." курс для провідниць діточих садків. Понадто кружок „Р. Ш." повів інтенсивну акцію в справі безпроцентової позички для „Рідної Школи". На анкеті в цій справі дня 4. III. вибрано комісію з відпоручників місцевих українських установ, молоді та старшого громадянства міста й повіту. Комісія занялася вже збіркою декларацій.

НАДВІРНА.

З нагоди 120-ліття народин Т. Шевченка відбувся у нас дня 18. березня ц. р. концерт, на який явилось численно ціле громадянство. Т-во „Луг" підготовило як слід програму свята, яка була і величава і ріжноманітна своїм змістом. За це належиться щира подяка керманичам свята д-рові Банахові, д-рові Николайчукові, м-грові Бачинському та студентам і луговикам та луговичкам, виконавцям цього свята. Луговики(чки) захоплювали сміливими своїми вправами присутніх, при супроводі аматорської орхестри. Декляматори теж вивязалися бездоганно зі своїх деклямацій. Хор відспівав низку стрілецьких пісень. Концерт закінчився живим образом.

СТАНИСЛАВІВ.

З музичного життя. В неділю 25. березня мав проф. Муз. Інституту ім. Лисенка Іван Недільський відчит про італійську скрипкову музику. В легкій і ясній формі подав прелегент короткі відомости про життя і творчість визначних композиторів до Паганінія. Відчит доповнили музичні ілюстрації скрипака Івана Сенкевича і піяністки Ст. Крижанівської, учителів Муз. Інст. ім. Лисенка, які відіграли вибрані скрипкові твори представників обговореної доби: Нардіні, Тартіні і Пуналі. Доволі численна публика, головно молодь, з великим зацікавленням слідкувала за словами референта, як також слухала виконання творів у знаменитій інтерпретації скрипака цеї міри що проф. І. Сенкевич, який по кількох виступах у Станиславові доказав, що він на цю пору є безумовно одним із найкращих скрипаків українців на наших Західних землях.

О. З.

—o—

СПОРТ.

ПЛАЙ МИСТЦЕМ ЛЬВОВА В ПІНГ-ПОНГУ.

Дружинові змагання за мистецтво Львова в пінг-понгу вже покінчилися. Кінцева табелька представляється ось так:

1. Плай точок 49:21 відн. сетів (108:60)
2. Сокіл IV точок 45:25 відн. сетів (102:63)
3. Сокіл III точок 41:29 відн. сетів (96:77)
4. Плай II точок 36:34 відн. сетів (87:86)
5. Тризуб точок 26:44 відн. сетів (63:98)
6. II. Сокіл III точок 13:57 відн. с. (49:121)

Титул мистця Львова добула дружина „Плаю" заслужено. Про перше місце рішила не висока кляса поодиноких змагунів, але вирівняна форма цілої дружини і велика амбіція та воля перемогти. Це саме можна сказати і про Плай II. Дружина Сокола IV грала дуже нерівно. В першій рунді стратила таку велику кількість точок, що в другій не могла вже того надробити. Сокіл III — це пересічно добра дружина, одначе мало амбітна. Щодо Тризуба, то йому, хоч грав доволі добре, в цих змаганнях не велося. Пінг-понг починає здобувати в українському спорті своє належне місце.

ФІНАЛИ ПІНГ-ПОНГОВИХ МИСТЕЦТВ КРАЮ.

Пінг-понгові змагання за мистецтво краю дали такі висліди: Мистецтво на 1934 р. добули: Михалюк Оля — Сокіл IV у грі поодинокій жінок; Остапович — УСК Станиславів, у грі поодинокій мужчин; Орися (Плай) і Сойка (УСК Станиславів) у грі мішаній; Мурин і Сойка (УСК Станиславів) у двійній грі. Із змагуння вибивалися грачі Станиславова, що взяли всі мистецтва.

Подрібні висліди такі: двійна мужчин: Залеський, Мельник — Полюга, Назар Л. 21:17, 21:19; Остапович, Міклош — Назар Б., Сітницький 21:7, 21:16; Мельник, Залеський — Чура, Мушь 21:15, 21:9; Сойка, Мурин — Міклош, Остапович 19:21, 21:18, 21:16; фінал: Мурин, Сойка — Залеський, Мельник 21:12, 21:12.

Мішана: Михалюк, Мельник — Лазорко, Полюга 21:16, 16:21, 21:11; Орися, Сойка — Ходаків, Остапович 21:19, 21:10; фінал: Орися, Сойка — Михалюк, Мельник 21:10, 21:13.

Фінал жінок: Михалюк — Ходаківна 21:9, 21:12.

Фінал мужчин: Остапович — Сойка 21:14, 18:21, 21:16.

КОМУНІКАТ СПОРТОВОГО РЕФЕРАТУ У. С. С.

(Календарик змагань 1) легкоатл., 2) спорт. гор, 3) ситківкових.)

I. Легкоатлетика:

22. квітня — окружні біги навпростець (Львів, Перемишль, Станиславів, Стрий, Рогатин).

29. квітня — краєвий біг навпростець у Станиславові — Орган. Комітет УСС.

До 15. квітня всі клюби обовязані перевести внутрішні біги навпростець при обовязковій участі всіх членів; відноситься це головно до секцій копаного мяча, для котрих цей біг є найкращою заправою до сезону, а які відмовляються постійно від легкоатлетичних вправ. Тому виділи клюбів робимо відповідальними за точне переведення цього рішення Спортової Ради. Точний звіт із змагань слід переслати до 7 днів до приналежного Орган. Комітету УСС або до Спорт. Ради.

20. травня — День Українського Спортовця в цілому краю.

2. вересня — краєві легкоатлетичні змагання у Львові.

23. вересня — краєвий пятизмаг жінок і мущин у Перемишлі.

30. вересня — краєвий тризмаг жінок у Львові.

До 10. червня клюби переведуть внутрішні легкоатл. змагання.

16. і 17. червня — окружні легкоатл. змагання у Львові.

В округах перемиській, станиславівській, стрийській і рогатинській окружні легкоатл. змагання відбудуться між 17. червня і 30. липня.

II. Спортові гри:

7. жовтня — краєві змагання в спортових грах у Львові.

До того часу округи мають покінчити окружні розгривки і вилімінувати мистця на краєве мистецтво.

III. Ситківка:

Змагання у ситківці будуть переводжені як містові мистецтва, а саме: Львова, Перемишля, Станиславова, Стрия і Коломиї в речинці від **1. червня до 1. серпня.** Тому повищі осередки зголосять до УСС до дня 1. травня, який речинець їм відповідав би. В противному випадку Краєвий Субреферат назначить речинці змагань.

До 1. червня клюби переведуть внутр.-клюбові змагання.

Краєві ситківкові змагання відбудуться 19. серпня у Станиславові.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Франц Коковський: ЗА УКРАЇНУ. Діточа бібліотека. Книжечка ч. 152. Ілюстрації Мих. Фартуха. Накладом Видавництва „Світ Дитини", Львів, вул. ...ровича ч. 3. Стор. 64. Форм. 16⁰. Львів, 1934.

Олена Цегельська: СЛІДАМИ БОСИХ ЖІНОК та інші оповідання. Видавництво відділу Т-ва В. П. У. В. у Самборі. Самбір 1934. Стор. 66. Форм. 16⁰.

Вячеслав Будзиновський: ГРЕМИТЬ. Історична повість. Львів, 1934. Накладом Ів. Тиктора. Українська бібліотека ч. 3.

ЖУРНАЛИ.

НИВА, часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXIX. ч. 3. Львів, березень 1934. Зміст: Лист Апостольського Нунція в Варшаві до Впреосв. Митрополита Андрія; о. д-р В. Мицюк: Про ... шину; о. протоер. Табінський: Одна віра; о. Д-р ... стельник: Матерія й дух; о. Мих. Бобовник: Рефлексії по заг. зборах Т-ва св. Андрія; Ю. Сопеницький: ... каймо виноград; З голосів преси; Нові книжки; ... чина.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, Рік IX ч. ... Львів, квітень 1934.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва. Рік X. Ч. 7. Коломия, квітень 1934. I. Додаток: „Жіноча Воля", призначена для сільського жіноцтва. Рік III. Ч. 7. II. Додаток: „Світ Молоді", призначений для українських дівчат.

ДЗВОНИ, літературно-науковий місячник, ч. ... Львів, березень 1934. Зміст: О. Печеніг: Метр ... женьки; Р. Завадович: Година вічности. Б. К. ...ський: Ex meditationibus; В. Лімниченко: Тиха ...; Ф. Моріяк: Поворот до Бога. Н. Королева: ... жрець Амонів. У. Самчук: На провесні. С. Шелухин: Про конечну потребу нових поновлень Кобзаря. Г. ...реро: Повінь диктатур. Р. А. Мілікен: Наука й релігія. Хроніка. Рецензії. З преси і з журналів.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС, орган Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді. Рік видання V. Число 1 за березень.

ПРОБОЄМ, часопис підкарпатської молоді. Рік видання I. Прага, число 1, 2—3.

КАМЕНЯРІ — голос молоді, ілюстрований місячник. ч. 4 за квітень 1934. Львів.

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича: Яворів.
8. IV. Сонце руїни.
9. IV. Корневільські Дзвони.
10. IV. Наша Парада.

Великий Міський Театр.
Четвер, 5. IV. год. 7·30 веч. „Гостинниця під Білим Конем", Абон. 14.
Пятниця, 6. IV. год. 7·30 веч. „Мистець Маноле", Абон. 14.
Субота, 7. IV. год. 3·30 попол. „Сніжинка" (I. і II. частина разом).
Субота, 7. IV. год 7·30 веч. „Гостинниця під Білим Конем", Абон. 14.

Театр Ріжнородностей.
Четвер, 5. IV. год. 7·30 веч. „Товаріщ". Абон. 13.
Пятниця, 6. IV. год. 7·30 „Фанні". М. Паньоля. Премієра. Абон. 16.

Цирк Станевських. (Площа Бема).
Нині в четвер 1. вистава в год. 8·30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Світ належить до тебе" (Секе Сакаль).
АТЛЯНТИК: „Ескімо".
ВАНДА: „Король це я" (Вл. Бурієн)
КАСІНО: „Танцююча Венус".
КОЛІСЕЙ: „Вулиця" (Сільвія Сідне), ревія „Весела крашанка".
КОПЕРНИК: „Кохає, любить, шанує".
МАРУСЕНЬКА: „Кохає, любить, шанує".
МІРАЖ: „Пісня пісень" на осн. повісти Судермана (з Марл. Дітріх).
МУЗА: „Дияволів брат" (Денис Кінг, Льорель і Гарді).
ПАЛЯС: „Марш Ракочія".
ПАН: „Д-р Мабіз" і ревія.
ПАСАЖ: „Кайдани життя".
СВІТ: „Король циганів" (Хозе Мохіка).
СТИЛЕВЕ: „Шибеник із Еспанії" ревія „Святочний сир".
ХИМЕРА: „Моя мрія то ти" (Ліліяна Гарвей).
УТІХА: „В твоїх обіймах. ревія „Фік-Мік Мальвіна".

Закордонне радіо.

Четвер, 5. квітня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 16·00 Пісні й арії, **Братислава** (298,8) 17·50 Спів, **Брно** (325,4) 22·40 Фестиваль Сметани, (вийми з оп. „Бранденбургійці"), **Прага** (470,2) 19·30 „Яносік" оп. Габи, **Париж** (1796) 21·00 Камер. музика, **Берлін** (356,7) 18·30 Фортепян. 21·20 Нім.-данський концерт, **Ляйпціг** (382,2) 18·15 Оп. музика, 21·15 „Давня Японія" літер.-муз. авдиція, **Мілякер** (522,6) 10·40, 14·00 Шубертові й нар. пісні, 12·00 Концерт військ. орх., 23·00 „Ді Альпенгіте" оп. Кройцера, **Осльо** (1186) 20·00 „Пташник із Тиролю" оп. Целера, **Будапешт** (550,5) 12·05, 19·00 Спів, **Міляно** 368,6) 13·10 Легка музика, 21·00 Трансм. з „Ля Скаля" „Ромео та Юлія" оп. Гунода. **Рим** (420,8) 13·00 Веселі пісоньки, 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·45 Симф. концерт.

Пятниця, 6. квітня 1934.

Давентрі (1500) 22·20 „Ліліеве Доміно" оп. Колівієра, **Прага** (470·2) 17·05 Концерт квартету Ондрічека. **Париж** (1796) 21·45 „Фальстаф" оп. Вердія, **Білгород** (437,3) 12·45, 21·00 Рел. пісні (хор), **Кенігсвустергавзен** (1571) 21·15 Фортепян, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, **Будапешт** (550,5) 19·30 Опера, **Міляно** (368,6) 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45, 21·15 Концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 5. квітня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05 Легка музика (з гр. плит), 12·35 Концерт (музика, спів), 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Великодня кантата Баха (з гр. плит), 16·10 Муз. загадки, 16·25 Солісти (спів, музика), 17·30 „Йдемо до банку" (госп. відчит), 17·50 „Венецький купець" (на осн. Шекспіра), 19·08 Фейлетон, 19·20 Всячина, 19·30 Відчит. 19·45 Сніговий комунікат, 19·48 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Симф. концерт, 20·56—24·00 Трансм. з Міляно „Ромео і Юлія" оп. Гунода; в перерві: відчит про театр „Ля Скаля", почт. технічна скринька.

Пятниця, 6. квітня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Популярна музика з гр. плит, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Концерт сальонової орхестри, 16·40 Серед книжок, 16·55 Концерт хору, 17·15 Концерт, 17·35 Спів, 17·50 Наука стенографії, 18·00 Відчит, **18·20 Псальми Бортнянського в виконанні хору Волоської церкви у Львові під дир. Ром. Прокоповича,** 18·40 Гр. плити, 19·05 Всячина, 19·25 Фейлетон, 19·40 Спортові вістки 19·43 Сніговий комунікат, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт, 22·40, 23·50 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові долар у приватних оборотах 5·28 зол.

Золото: Доляри 8·99—9·02. Франки фр. 35·40—35·70 Дукати 83·60—84·00, Корони 37·40—37·80. Рублі 46·20—47·00.

Срібло: Корони 0·30, Фльорени 0·75, Рублі 1·25.

На сьогоднішній варшавській біржі нотовано такі курси: Льондон 27·45, Париж 34·93, Берлін 210·70, Цюріх 171·43. Амстердам 358·00, Прага 22·03, Міляно 45·56, Бельгія 24·50—24·70, Букарешт 41—43, Відень 97·50—98·50. Нюйорк кабель 5·31 і пів, Нюйорк чеки 5·31 і одна четверта.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 4. IV. масло 3·30, молоко —·18, сметана —·80, яйця 2·60—2·70.

Тенденція на масло, молоко, сметану і яйця удержана.

Маслосоюз повідомляє, що в тижні від 2. IV до 8. IV. 1934. платить своїм доставцям **за 1. кг.** живої ваги птиці, льоко подвір'я птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

	I. кл.	II. кл.
Кури	1·00	0·60
Качки	1·20	0·60
Індики	1·40	0·80

Пантарки **за штуку** 2·25 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.